

ADALET DERGİSİ
Journal of Justice
Yıl: 153 Dönem: VI 2026/1 Sayı: 76
ISSN: 1011-730X
ISSN (online): 2717-6614

ULUSLARARASI HUKUK AÇISINDAN GRÖNLAND MESELESİ

The Issue of Greenland in International Law

Doç. Dr. Ali Osman KARAOĞLU
Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi
ali.karaoglu@yalova.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2979-7001

Makale Bilgisi / Article Information

- Makale Türü (Article Types): Araştırma Makalesi (Research Article)
- Geliş Tarihi (Received): 15.08.2025
- Kabul Tarihi (Accepted): 19.02.2026
- Değerlendirme (Peer-Review): Editör Ön İnceleme - Çift Taraflı Körleme -
En az İki Dış Hakem – Yayın Danışma Kurulu Kararı
(Editorial Screening – Double-Blind Peer Review –
At Least Two External Reviewers – Decision of the Editorial
Advisory Board)
- İntihal (Plagiarism): Turnitin (İntihal incelemesi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü işbirliği ile yapılmaktadır.)
- Etik Beyan (Ethical Statement): Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere
uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada
belirtildiği beyan olunur. (It is declared that scientific and ethical
principles were followed during the preparation of the study, and all
referenced works are cited in the bibliography).

s.s. 507-523

The Issue of Greenland in International Law

Abstract

Greenland is an autonomous territory of the Kingdom of Denmark. Due to its proximity to the Arctic region and its abundant natural resources, it holds strategic importance in both military and commercial terms. Therefore, since the 1940s, Greenland has become a key priority for the foreign policy of the United States (US). The US, which maintains a military base on the Island, has requested, on several occasions, the cession of Greenland and has made various offers to Denmark in this regard. Indeed, the US believes that Greenland could be transferred under the terms similar to the case of the Danish West Indies, which it had previously acquired from Denmark in exchange for a sum of money. However, Denmark's refusal to engage with such proposals has triggered a legal controversy under international law regarding the possibility of Greenland acceding to the US. Since 1978, Greenland has gained home rule authority, and the Greenland Self-Government Act of 2009 has granted it the right to self-determination, thereby paving the way for potential independence. This has given rise to new legal debates concerning the conditions under which Greenland might achieve independence and whether it could, upon doing so, choose to merge with another state such as the US. This study will first examine the historical status of Greenland and its legal and political ties to Denmark. It will then analyze the process by which Greenland's current legal status has evolved, particularly in light of the 1978 Home Rule Act and the 2009 Self-Government Act, and will outline the framework of its right to independence. Finally, the study will address the international legal debates concerning the possibility of Greenland, upon gaining independence, merging with another state.

Keywords

International Law, Greenland, US, Denmark, Self-Government Act

ULUSLARARASI HUKUK AÇISINDAN GRÖNLAND MESELESİ

Özet

Grönland Danimarka Krallığı'na bağlı özerk bir bölgedir. Arktik bölgesine olan yakınlığı ve sahip olduğu doğal kaynakları nedeniyle askeri ve ticari anlamda stratejik bir öneme sahiptir. Bu nedenle Grönland 1940'lı yıllardan itibaren Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) dış politika hedeflerinden biri haline gelmiştir. Grönland üzerinde askeri üssü bulunan ABD, adanın tamamen kendisine devrini talep etmekte ve zaman zaman Danimarka'ya çeşitli tekliflerde bulunmaktadır. Nitekim ABD daha önce de aynı devletten Danimarka Batı Antilleri'ni belirli bir miktar para karşılığında devraldığı için Grönland'ın da benzer şekilde devralabileceğini düşünmektedir. Danimarka'nın ise bu teklife yanaşmaması uluslararası hukuk açısından Grönland'ın ABD'ye katılmasının imkanının tartışılmasına neden olmuştur. Zira Grönland 1978'den günümüze kadar özerk bir yönetime kavuşmuş ve 2009 tarihli Grönland Hükümeti Kanunu ile self determinasyon hakkı tanınarak bağımsızlık imkanını elde etmiştir. Bu durum da Grönland'ın bağımsızlığının şartlarına ve bağımsızlığını elde ettikten sonra ABD'ye katılma ihtimaline ilişkin yeni bir hukuki tartışmayı ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma öncelikle Grönland'ın tarihsel statüsünü ve Danimarka ile olan bağlarını inceleyecektir. Çalışma daha sonra Grönland'ın mevcut hukuki statüsünün oluşum sürecini 1978 ve 2009 tarihli kanunlar ışığında ele alacak ve bağımsızlık hakkının çerçevesini ortaya koyacaktır. Son olarak çalışma Grönland'ın bağımsızlığını kazanması ihtimalinde başka bir devlet ile birleşip birleşmeyeceğine ilişkin uluslararası hukuk tartışmalarını izah edecektir.

Anahtar Kelimeler

Uluslararası Hukuk, Grönland, ABD, Danimarka, Grönland Hükümeti Kanunu

GİRİŞ

Uluslararası hukukta ülke devleti oluşturan kurucu unsurlardan biridir. Tarih boyunca devletler arasındaki savaşlar sık sık ülke parçalarının el değiştirmesine neden olmuştur. Ancak belirli bir ülke parçasının bir andlaşma çerçevesinde bölünmesi, başka bir devlet ile birleşmesi ya da bağımsızlığını kazanarak yeni bir devlet haline gelmesi de birtakım şartlar dahilinde mümkündür.¹ Karşılıklı andlaşma veya anayasalarda var olan hakkın kullanılması günümüzde yaşanan ülke devir örneklerinde en çok kullanılan yöntemlerdir. Örneğin, Yugoslavya'nın dağılma sürecinde Hırvatistan Anayasasının verdiği hakka dayanarak ayrılmış ve 1991'de yeni bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. ABD 1803 yılında Fransa'dan Louisiana'yı, 1819'da İspanya'dan Florida'yı, 1867'de Rusya'dan Alaska'yı karşılıklı andlaşma ile satın almıştır. Yine Güney Sudan 2005 yılında Sudan hükümeti ile Sudan Halk Kurtuluş Hareketi arasındaki Barış Anlaşması çerçevesinde ve 2011 yılında

¹ James Crawford, 'The Criteria for Statehood in International Law' (1977) 48 BYIL 119.

yapılan referandum ile bağımsız bir devlet halini almıştır. Belirtmek gerekir ki kural olarak self-determinasyon hakkına aykırı olmamak kaydıyla bir devletin rızası kendisine ait ülke toprağının devri için yeterlidir. Bu anlamda en güncel tartışmalar Grönland üzerinde yoğunlaşmaktadır. Nitekim ABD'nin 45. ve 47. Başkanı olarak görev yapan Donald Trump Danimarka'ya koşulları belli olmayan bir teklif sunarak Grönland'ı satın almak istediklerini ifade etmiştir. Bu teklif Danimarka tarafından reddedilmişse de Grönland üzerindeki tartışmalar uluslararası hukuk açısından da ele alınmalıdır.

20. yüzyıl boyunca birtakım devletler arasında çekişme konusu olan Dünyanın en büyük adası Grönland (ing: Greenland) günümüzde Danimarka Krallığı'nın egemenliğinde olan bir bölgedir. Zaman içerisinde Danimarka bölgeye özerklik vererek Grönland'ın iç işlerinde öz yönetimlerinin olmasına müsaade etmiştir. Grönland her ne kadar büyük oranda kar ve buzullar ile kaplı olan bir yer olsa da aynı zamanda 57 bin civarı insanın yaşadığı bir adadır. Adada yaşayan toplam nüfusun yüzde doksanını Eskimoların ana kollarından biri olan İnuitler oluşturmaktadır.² Ancak Grönland'ı asıl önemli kılan şey yeraltı kaynakları, deniz yetki alanları ve arktik bölgesine olan stratejik konumudur. Nitekim adada birçok doğal kaynak henüz rezerv olarak dururken ada aynı zamanda canlı balıkçılık kaynakları bakımından da zengindir.³ Grönland'ı önemli kılan diğer bir nokta ise Arktik bölgesine olan yakınlığı nedeniyle sahip olduğu stratejik konumdur. Bu durum adayı hem askeri açıdan hem de deniz yetki alanlarının Arktik bölgesine uzanması açısından önemli kılmaktadır. Zira Arktik bölgesi Antarktika Andlaşması gibi bir andlaşmaya konu olmadığından kıyıdaş devletler arasında her zaman tartışma konusu olmuştur. Grönland'a sahip olmak Arktik bölgesi tartışmalarına da katılmayı sağlamaktadır.⁴ Nitekim Danimarka da Grönland sayesinde bu şansı bulmakta ve bölgenin bir kısmında hak iddia etmektedir. Bu anlamda Grönland ona sahip olan devletin geleceği açısından hayati önemi haiz bir adadır.

Grönland üzerindeki tartışmalar, özellikle ABD'nin stratejik hedeflerinden birisi olması nedeniyle, tamamen sonlanacak gibi durmamaktadır. Zira ABD zaman zaman bu talebini dile getirmektedir. Peki uluslararası hukuka göre Grönland'ın ABD'ye bağlanabilmesi imkansız mıdır? Bu çalışma temel itibarıyla Danimarka'ya ait olan Grönland'ın ABD'ye bağlanabilmesinin mümkün olup olmadığını uluslararası hukuk perspektifinden ele alacaktır. Bu anlamda öncelikle Grönland üzerindeki tarihsel tartışmalar ve hak iddiaları incelenecek ve daha sonrasında Grönland'ın mevcut özerklik çerçevesi ele alınacaktır. Sonrasında ise Grönland'ın Danimarka tarafından satılması ya da bağımsızlığını kazanarak ABD'ye bağlanması gibi ihtimaller hem uluslararası hukuk kuralları hem de

² Edna M. McGlynn, 'An Introduction to the History of Greenland' (1954) 45 The Social Studies 141.

³ Grönland'ın bilinen doğal kaynakları şunlardır: Kömür, demir cevheri, kurşun, çinko, molibden, elmas, altın, platin, niyobyum, tantal, uranyum, canlı deniz kaynakları (özellikle balık, fok ve balina), hidroelektrik enerji, petrol ve gaz.

⁴ J. Heinrich, 'Greenland: From Colony to Self-Government, 1721–2021' in A. Howkins and P. Roberts (eds), The Cambridge History of the Polar Regions (Cambridge University Press 2023), p. 487.

Grönland'ın mevcut statüsüne ilişkin iç hukuk metinleri ışığında incelenecektir.

I. GRÖNLAND'IN TARİHSEL STATÜSÜ VE DANİMARKA'YA BAĞLANMASI

Grönland adasının yaklaşık 4500 yıldan beri İnuit topluluğu tarafından yerleşim yeri haline getirildiği düşünülmektedir. Grönlandca (Greenlandic) olarak bilinen yerel diller de temel olarak İnuit topluluklarının dilidir. Uzun yıllar boyunca İnuitlerin ve az da olsa Viking ve diğer kuzey topluluklarının yaşam yeri olan ada sömürgecilik yarışının hızlandığı 18. Yüzyılda Danimarka tarafından koloni haline getirilmiştir. Grönland'ın koloni statüsü 1953 yılına kadar devam etmiştir. 1953'e kadar, Faroe Adaları'nın aksine, Grönland Danimarka'nın asli toprağı haline getirilmemiş Danimarka Parlamentosu'nda da temsil edilmemiştir. Bu durum da Grönland'ın 1953'e kadar daha izole bir statüsünün olmasına neden olmuştur.⁵ Danimarka'nın Grönland'ı koloni olarak yönettiği dönemde Norveç de zaman zaman Doğu Grönland üzerinde hak iddia etmiştir. Nitekim Norveç 1931 tarihinde adanın tamamının Danimarka tarafından egemenlik altına alınmadığını, Doğu Grönland'ın sahipsiz toprak (*terra nullius*) statüsünde olduğunu iddia etmiştir. Danimarka ise bu iddianın geçersiz olduğunu ifade ederek Uluslararası Sürekli Adalet Divanı'na (USAD) başvurmuştur. Divan'a göre tarihsel belgeler ve Danimarka'nın Grönland hakkında yayınladığı kararnamele incelendiğinde Danimarka'nın Grönland'ın tamamı üzerinde egemenlik kurduğu anlaşılmaktadır.⁶

İkinci Dünya Savaşı devam ederken 1941 yılında Almanya'nın Danimarka'yı işgal etmesi ve Danimarka'nın 1949 yılında NATO üyesi olması ABD'nin Grönland üzerinde etkinlik göstermesine imkan vermiştir. Nitekim Danimarka'nın Washington Büyükelçisi ile dönemin ABD Hükümeti arasında akdedilen 1951 tarihli Grönland Savunma Andlaşması sayesinde ABD Grönland'da askeri üs kurmuştur.⁷ Savaş sonrasında da ABD'nin Grönland'daki askeri varlığı devam etmiştir.⁸ İkinci Dünya Savaşı sonrasında Grönland halkı arasında eski statüye dönülmemesi ve Danimarka ile yeni bir statünün müzakere edilmesi gerektiğine ilişkin görüşler ağırlık kazanmıştır. Nitekim savaş sonrasında Birleşmiş Milletler'in (BM) kurulması ve kurucu andlaşmasında self-determinasyon ilkesine yer vermesi sömürgeciliğe devam eden devletler üzerinde baskı oluşturmuş ve bu devletlerden yönettikleri topraklar bakımından sömürge statüsüne son vermeleri istenmiştir.⁹ Bu

⁵ Soren Rud, 'Colonialism in Greenland: Tradition, Governance and Legacy' (Springer Nature 2017), pp.119-144.

⁶ Legal Status of Eastern Greenland (Denmark v. Norway), Judgment of 5 April 1933 P.C.I.J. (ser. A/B) No. 53, at 62-64.

⁷ Defense of Greenland: Agreement Between the United States of America and the Kingdom of Denmark, 27 April 1951. Avalon Project, Yale Law School, 1951. https://avalon.law.yale.edu/20th_century/den001.asp (erişim tarihi 22.02.2026).

⁸ Jorgen Albaek Jensen, 'The Position of Greenland and the Faroe Islands Within the Danish Realm', European Public Law, Vol. 9 (2003), pp.171-172.

⁹ BM Andlaşmasında ilke olarak ifade edilen self determinasyon 14 Aralık 1960 tarihinde kabul edilen ve 'Sömürge İdaresi Altındaki Ülkelere ve Halklara

anlamda BM Andlaşması'nın 73. maddesi henüz kendi kendini yönetecek hale gelmeyen toprakları yöneten BM üyelerine, yerel halkın taleplerine uyma, ekonomik ve sosyal gelişime yardımcı olma, kendi kendilerini yönetecek kurumları oluşturma gibi birtakım hususlara uyma yükümlülüğü yüklemiştir.¹⁰ Danimarka da 1953 yılında kabul ettiği yeni Anayasasında Grönland'ı, tıpkı Faroe adaları gibi, Danimarka'nın asli parçası haline getirmiştir. Nitekim Anayasa'nın 28. maddesi Grönland'a Mecliste 2 üye ile temsil hakkı verirken Anayasa'nın çeşitli maddeleri de Grönland'ın statusüne atıfta bulunmuş ve kanunlar ile Grönland'a özel hükümler getirilebileceğini düzenlemiştir.¹¹ Bunun üzerine BM Genel Kurulu da 22 Kasım 1954 tarihli ve 849 sayılı kararı ile Danimarka'nın Grönland'ı asli toprağı haline getirdiğini not ederek artık Danimarka'nın BM Andlaşması 73. maddeden kaynaklanan "kendi kendini yönetemeyen bölgelerle ilgili yapılan tasarrufların BM'ye bildirilmesi" yükümlülüğünü ortadan kaldırmıştır.¹²

Grönland her ne kadar Danimarka'nın bir parçası haline getirildiyse de sömürge mirası toplumun temel hafızasında yerini korumuştur. Nitekim özellikle 1950-1965 arasında yaşanan sömürgelerden bağımsızlaşma mücadeleleri ve modernleşme çabaları Grönland'ın daha eğitimli olan yeni nesli üzerinde etkili olmuş ve 1970'lerden sonra milliyetçi hareketler kendisini

---

Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri' başlığını taşıyan 1514 (XV) sayılı Genel Kurul kararı ile birlikte artık hak olarak ifade edilmektedir.

¹⁰ BM Andlaşması 73. madde hükmü şu şekildedir: Halkının kendi kendini henüz tamamen idare etmediği ülkeleri idare etmekle sorumlu olan veya bu sorumu yüklenen Birleşmiş Milletler Üyeleri, işbu ülkeler ahalisinin menfaatlerinin başta gelmesi prensibini tanırlar. Birleşmiş Milletler Üyeleri bu ahalinin, işbu Andlaşma ile kurulan milletlerarası barış ve güvenlik sisteminin çerçevesi içinde, refahını imkânın son haddine kadar kolaylaştırmak mükellefiyetini kutsal bir ödev bilirler ve bu amaçla; a) Sözü geçen ahalinin kültürüne saygı göstererek siyasî, ekonomik ve sosyal ilerlemesi ile eğitiminin gelişmesini sağlamağı, bu ahaliye hakkaniyetle muamele etmeyi ve onu suiistimallere karşı korumağı; b) Her ülkenin ve ahalisinin ve bunun gelişmesindeki muhtelif derecelerin özel şartlarına uyar ölçüde, bu ahalinin kendi kendini idare edebilmek kabiliyetini geliştirmeyi, sıyasî emellerini göz önünde tutmayı ve hür siyasî müesseselerinin tedrici gelişmesine yardım etmeyi, c) Milletlerarası barış ve güvenliği kuvvetlendirmeyi; d) İşbu maddede beyan edilen sosyal, ekonomik ve ilmî amaçlara bilfiil erişmek üzere yapıcı gelişme tedbirlerini kolaylaştırmayı, ilmî araştırmaları teşvik etmeyi, kendi aralarında ve şartlar müsait oldukça, Milletlerarası ihtisas müesseseleri ile işbirliği yapmayı, e) Güvenlik icapları ve anayasalara müteallik mülâhazalar mahfuz kalmak üzere, sorumlu buldukları ülkelerin ekonomik, sosyal ve eğitim şartları hakkında, XII ve XIII'ncü bölümlerin mevzuu olanlardan gayri istatistik vesair teknik mahiyetteki malûmatı, bilgi için muntazaman Genel Sekretere vermeyi kabul ederler. BM Andlaşması, 1945, (Türkçe metin). <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/uluslararası-antlaşmalar/birlesmis-milletler-andlasmasi-2> (erişim tarihi 22.02.2026).

¹¹ Constitution of Denmark, 1953.

https://www.constituteproject.org/constitution/Denmark_1953 (erişim tarihi 22.02.2026).

¹² UNGA, Res. 849, 22 November 1954, A/RES/849(IX), para.2.

göstermeye başlamıştır.¹³ Danimarka'nın 1973'te Avrupa Topluluğu üyesi olması Grönland halkının kendilerine ait yönetim taleplerini aşikar biçimde gün yüzüne çıkarmıştır. Bunun üzerine 1975'te öz yönetimin ilkelerini belirlemek üzere iki taraf arasında bir komisyon kurulmuş ve komisyonun çalışmaları neticesinde Danimarka Parlamentosu'nda 1978 tarihli Öz Yönetim Kanunu (Home Rule Act) hazırlanmış ve Grönland halkının referandum yoluyla onayı alınmıştır. Böylece hazırlanan Kanun Danimarka Kraliçesi'nin onayından sonra 1979 yılında yürürlüğe girmiştir.¹⁴

II. GRÖNLAND'IN HUKUKİ STATÜSÜ

A. 1978 TARİHLİ GRÖNLAND ÖZ YÖNETİM KANUNU

Uluslararası hukukta bir devletin egemenliği altındaki toprakların nasıl yönetileceği meselesi temel olarak ilgili devletlere bırakılmış bir meseledir. İç self determinasyon hakkı olarak da bilinen bu kurala göre devletler istedikleri politik ve ekonomik sistemi seçmekte özgürdür. İsterlerse belirli bir bölgede yerel kurumları güçlendirebilir veya federal bir yönetim uygulayabilir, isterlerse özerk bölgeler kurabilirler.¹⁵ Örneğin; Birleşik Krallık esas itibarıyla dört krallıktan oluşmaktadır: İngiltere, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda. Dört krallık birtakım otonom yetkilere ve parlamentoya sahiptir. Ancak bu durum uluslararası hukuk açısından dört ayrı devletin varlığı anlamına gelmemektedir. Yine benzer şekilde ABD 50 federe eyaletten oluşmaktadır. Her eyaletin birtakım yetkileri ve kurumları olmakla birlikte devleti federal hükümet temsil etmektedir. Grönland Öz Yönetim Kanunu'nun 1. maddesi de Grönland'ın Danimarka Krallığı'na bağlı ancak ayrı bir topluluk statüsünde olduğunu ve birtakım iç işlerinin Kanun çerçevesinde Grönland Öz Yönetim İdaresi tarafından yürütüleceğini hüküm altına almıştır. Grönland idari kurumları temel olarak seçilmiş bir parlamentodan (Landsting) ve bir yürütme organından (Landsstyre) oluşmaktadır. Kanun'un 2. maddesine göre ise Landsting 4 yılda bir doğrudan ve gizli oy esasına göre seçilecektir. Daha sonra Landsting tarafından Landsstyre'nin başkanı ve diğer üyeleri seçilecektir.¹⁶ Görüldüğü üzere Grönland esasen yürütmenin parlamentodan çıktığı bir sistem öngörmüştür ancak belirtmek gerekir ki bu organlar kendisine Kanunlarca verilen yetkileri kullanır. Esas egemenlik Danimarka'ya ait olup uluslararası ilişkileri Danimarka hükümeti yürütmektedir. Nitekim Grönland halkı da Danimarka vatandaşıdır.

---

¹³ Ulrik Pram Gad, 'Post-Colonial Identity in Greenland?: When the Empire Dichotomizes Back - Bring Politics Back In' (2009) 8(1) Journal of Language and Politics 136.

¹⁴ Katja Göcke, 'The 2008 Referendum on Greenland's Autonomy and What It Means for Greenland's Future' (2009) 69 Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (ZaöRV) 105, 105-106.

¹⁵ Salvatore Senese, 'External and Internal Self-Determination' (1989) 16(1) Social Justice 19.

¹⁶ Greenland Home Rule Act No. 577 of 29 November 1978 (entered into force on 1 May 1979). https://www.cvce.eu/en/obj/home_rule_act_of_29_november_1978_entered_into_force_on_1_may_1979-en-541d1d6c-e3e9-4b81-b844-d95679e2e304.html (erişim tarihi 22.02.2026).

Öz Yönetim Kanunu'nun birtakım maddeleri Danimarka ile ilişkilerin düzeyini belirlemektedir. Kanun'un 8. maddesine göre Grönland'ın doğal kaynakları Grönland halkına aittir. Ancak doğal kaynakları güvence altına almak için bu kaynakların nasıl çıkarılacağı hususu Landsstyre ve Danimarka Hükümeti arasında yapılacak anlaşma çerçevesinde belirlenir. 9. maddeye göre Grönlandca Grönland'ın resmi dili olacak ancak Danca da öğretilmektedir. 10. maddeye göre tüm Danimarka topraklarını bağlayan uluslararası anlaşmalar Grönland otoritelerini de bağlayacaktır. Ayrıca Danimarka Anayasası'nın ilgili maddeleri Grönland tarafından yapılan düzenlemelere üstün gelecektir. 11. maddeye göre dış ilişkilerin yürütülmesinde Danimarka Hükümeti yetkilidir. Grönland idaresi, dış ilişkileri etkileyebilecek bir karar almak istemesi durumunda öncelikle bu hususu Danimarka Hükümeti ile istişare etmek zorundadır. Öte yandan 12. maddeye göre Danimarka Parlamentosu ve Hükümeti tarafından alınmak istenen ve Grönland'ı ilgilendiren yasa tasarıları, idari düzenlemeler ve özel öneme sahip tüm kararlar öncelikle Grönland idaresinin görüşüne sunulmalıdır. Yine 13. maddeye göre Grönland'ı ilgilendiren uluslararası anlaşmalar imzalanmadan önce Grönland idaresinin görüşüne sunulur. Benzer şekilde 15. maddeye göre Avrupa Topluluğu'nda (bugün Avrupa Birliği) Grönland'ı ilgilendiren meseleler de yine Grönland idaresinin görüşüne arz edilecektir.¹⁷

Grönland'ın uluslararası statüsüne veya haklarına ilişkin bir meselenin söz konusu olduğu durumlarda Grönland idaresinin de sürece katılması mümkündür. Kanun'un 16. maddesine göre Grönland, kendisinin özel ticari menfaatlerinin bulunduğu ülkelerde görev yapan Danimarka diplomatik misyonlarında bu menfaatleri özel olarak takip etmekle görevli personelin istihdam edilmesini talep edebilir. Yine merkezi hükümet, Grönland'ın haklarını ve menfaatlerini korumak amacıyla Grönland makamlarının uluslararası müzakerelere katılmasına müsaade edebilir. Ancak bu tür müzakerelerin devletin birliğini ve bütünlüğünü ilgilendirmesi durumunda buna izin verilmez. Öte yandan Kanun'un 18. maddesine göre Grönland idaresi ile Danimarka hükümeti arasında yetki alanları konusunda bir uyuşmazlık çıkması halinde mesele yedi kişilik bir kurula sunulacaktır. Bu kurula 2 üye merkezi hükümet tarafından, 2 üye Grönland idaresi tarafından, 3 üye de Danimarka Yüksek Mahkemesi başkanı tarafından (Yüksek Mahkeme yargıçları arasından) atanacaktır. Grönland idaresi ve Danimarka Hükümeti tarafından atanan 4 üyenin uzlaşması durumunda konu çözüme kavuşturulmuş sayılır. Uzlaşma sağlanmaması durumunda ise konu 3 Yüksek Mahkeme yargıcı tarafından çözümlenecektir. Merkezi hükümet, Grönland makamlarınca alınan ve kurul önünde uyuşmazlık konusu olan bir kararın, konu kurulca çözülene kadar askıya alınmasını sağlayabilir.¹⁸

Öz Yönetim Kanunu Grönland'ın tarihinde bir sessiz devrim olarak nitelendirilmektedir.¹⁹ Ancak Grönland'ın hukuki statüsü gelişmeye devam etmiştir. Danimarka ile Grönland arasındaki ilişkilerin hukuki zemini ve yetki paylaşımı zaman geçtikçe değişmiştir. Nitekim uzun süren karşılıklı

¹⁷ Greenland Home Rule Act No. 577 of 29 November 1978, art.9-15.

¹⁸ Greenland Home Rule Act No. 577 of 29 November 1978, art.16-18.

¹⁹ Finn Breinholt Larsen, 'The Quiet Life of a Revolution: Greenlandic Home Rule 1979-1992' (1992) 16(1-2) Études/Inuit/Studies 199.

müzakerelerin ardından 2005 tarihinde bir Yetki Kanunu (Authorisation Act) çıkarılarak Grönland'ın birtakım yetkileri genişletilmiştir. Kanun'a göre Grönland, öz yönetim kanunu ile kendisine bırakılmış konularda, Danimarka adına diğer devletler ve örgütlerle andlaşma yapabilecektir. Buna ek olarak Grönland, devlet dışı yapıların üye olmasına müsaade eden uluslararası örgütlere de üye olabilecektir. Grönland üyelik talebini Danimarka makamlarına ileticek ve Danimarka makamları üyelik konusunda karar alacaktır. Yine Kanun ile birlikte daha önce diplomatik misyonlarda Grönland'ın personel istihdam edilmesi talebi ile ilgili yetki genişletilmiş doğrudan Grönland idaresinden temsilcilerin diplomatik misyonlarda bulunmasına izin verilmiştir.²⁰ Grönland ile Danimarka arasındaki müzakereler ve özerklik talepleri 2005 tarihli Kanun ile son bulmamıştır. Zira Kanun'un kendisi özerklik yönünde devam eden müzakerelerin bir neticesi olmakla birlikte esasen Grönland'ın genişletilmiş yönetim talepleri karşılanmamıştır. Bu nedenle Grönland İdaresi ile Danimarka Hükümeti ortak bir komisyon kurmuş ve Komisyon'dan bir rapor hazırlayarak önerilerde bulunmasını talep etmiştir. Buna göre Komisyon, Anayasanın izin verdiği ölçüde ve Grönland'ın mevcut Anayasal statüsünü dikkate alarak, Grönland makamlarının nasıl daha fazla yetki üstlenebileceğini araştıracaktır. Komisyon bu önerileri uluslararası hukuk uyarınca ve Grönland halkının self-determinasyon hakkı çerçevesinde yapacaktır. Komisyon 2008'de raporunu açıklamış ve Grönland'ın polis gücü, mahkemeler ve sahil güvenlik gibi birçok konuda geniş bir özerk yapıya kavuşturulması için önerilerde bulunmuştur.²¹ Danimarka Parlamentosu ise Komisyon'un önerileri çerçevesinde hazırlanan taslak maddeleri referandum yoluyla halka sormuş ve halk Grönland için genişletilmiş özerkliği onaylamıştır.²² Bunun üzerine hazırlanan kanun 2009 tarihinde yürürlüğe girmiş ve Grönland'ın bugünkü statüsü ortaya çıkmıştır.

B. 2009 TARİHLİ GRÖNLAND HÜKÜMETİ KANUNU

Danimarka tarafından kabul edilen ve 2009 yılında yürürlüğe giren yeni Grönland Hükümeti Kanunu (Act on Greenland Self-Government) Grönland'ın hukuki statüsünü tamamlamıştır.²³ Kanun'un başlangıç kısmı Grönland halkının uluslararası hukuk uyarınca self-determinasyon hakkına sahip bir halk olduğunu teyit etmekle başlamakta ve Grönland Hükümeti ile

---

²⁰ Act No. 577 of 24 June 2005 Concerning the Conclusion of Agreements under International Law by the Government of Greenland. <https://english.stm.dk/media/10520/fogl-circular-note-regarding-the-authorisation-arrangement-2005.pdf> (erişim tarihi 22.02.2026).

²¹ The Greenland-Danish Self-Government Commission's Report on Self-Government in Greenland, Executive Summary, April 2008. <https://arcticgovernance.custompublish.com/the-greenland-danish-self-government-commissions-report-on-self-government-in-greenland.4633171-137746.html> (erişim tarihi 22.02.2026).

²² Maria Ackrén, 'Referendums in Greenland – From Home Rule to Self-Government' (2019) 19 *Fédéralisme Régionalisme*. <https://popups.uliege.be/1374-3864/index.php?id=1892> (erişim tarihi 22.02.2026).

²³ Esas itibarıyla self-government ifadesi de öz yönetim olarak Türkçeye çevrilebilir. Ancak önceki bölümde yer alan ifadeyle karıştırmamak için bu ifade yerine hükümet ifadesi tercih edilmiştir. Zira kanunun içeriğinden Grönland'da öz yönetim yetkilerinin neredeyse hükümet düzeyine çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

Danimarka Hükümetini eşit partnerler olarak tanımlamaktadır. Kanun ile Grönland'da bağımsız mahkemeler kurulmuş ve artık Grönland'ın yönetiminin de yasama, yürütme ve yargı şeklinde örgütlenebilmesinin önü açılmıştır. Kanunla birtakım yetkiler Grönland Hükümetine bırakılmış²⁴ ve yıllık belirli bir miktar tahsis edilerek Grönland'ın üzerine aldığı sorumlulukları kendisinin finanse etmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yine doğal kaynaklar hakkında Grönland makamlarına yetki aktarılmış ve kaynakların çıkarılması ve paylaşımı Grönland Hükümeti'nin Danimarka Hükümeti ile anlaşmasına bırakılmıştır. Öte yandan Kanun ile Grönland hükümetinin uluslararası hukuk uyarınca kendisini ilgilendiren müzakerelere ve andlaşma görüşmelerine doğrudan katılması, yürütmesi ve feshetmesi mümkün hale gelmiştir. Birtakım konularda Danimarka Hükümeti ile birlikte hareket edilmesi öngörülmüşse de Grönland Hükümetinin onayı olmadan sadece Grönland'ı ilgilendiren uluslararası andlaşmaların akdedilmesinin önü Kanun ile kapatılmıştır. Ancak güvenlik ve savunmayı ilgilendiren konularda her iki tarafın rızası aranmıştır. Kanunda ayrıca Grönlandca'nın resmi dil olduğundan söz edilmiş ancak Danca'ya yer verilmemiştir. Son olarak Kanunla Grönland Hükümeti'ne verilen yetkilerden kaynaklanan bir uyuşmazlığın söz konusu olması halinde konu, 1978 tarihli Öz Yönetim Kanunu'un 18. maddesinde olduğu gibi çözümlenecektir.²⁵ Nitekim yeni Kanun da eski kanunda yer alan maddeyi aynı şekilde almış ve uyuşmazlık çözüm mekanizmasının yapısını korumuştur.

2008 tarihli referandum temel itibarıyla Grönland halkı tarafından bağımsızlığa giden bir adım olarak değerlendirilmiştir. Nitekim uzun bir sürecin sonunda kazanılan hakların seyri ve Grönland halkının self-determinasyon hakkına sahip bir halk olarak nitelendirilmesi birlikte değerlendirildiğinde Grönland Halkının bu yönde bir düşünceye sahip olması doğal karşılanabilir. Öte yandan konu uluslararası hukuk perspektifinden de tartışılmaya başlanmıştır. Zira self-determinasyon hakkı uluslararası hukukta bağımsız bir devlet kurma hakkını da içeren bir haktır. Ancak 2009 tarihli kanun bağımsızlık konusunda özel bir hüküm taşımaktadır. Grönland Hükümeti Kanunu'nun 8. bölümü "Grönland'ın Bağımsızlığa Erişimi" başlığını taşımaktadır. Bu bölüm altında yer alan 21. madde düzenlemesi şu

²⁴ Kanunun eki ile Grönland Hükümetinin tasarrufuna bırakılan alanlar şöyle sıralanmıştır: Liste I: İş kazası tazminatı, Sağlık hizmetleri alanında kalan diğer konular, Karayolu trafiği alanı, Eşya hukuku ve borçlar hukuku, Ticari dahi faaliyetleri alanı. Liste II: Ceza infaz ve denetimli serbestlik hizmetleri, Pasaport işlemleri, Polis ve savcılık hizmetleri ile ceza adalet sistemine ilişkin diğer alanlar, Adaletin yönetimi (mahkemelerin kurulması da dahil), Ceza hukuku, Yabancılar hukuku ve sınır kontrolleri, Kişiler hukuku, Aile hukuku, Miras hukuku, Avukatlık hukuku, Silahlar ve ateşli silahlar alanı, Radyo tabanlı denizcilik acil durum ve güvenlik hizmetleri, Radyo iletişimi alanı, Şirketler ile muhasebe ve denetim alanı, Gıda ve veteriner hizmetleri alanı, Havacılık, Fikri mülkiyet hukuku, Telif hukuku, Gemi enkazı ile batıklar ve sualtı yapıların bozulması, Deniz güvenliği, Gemi sicili ve denizcilik hukuku, Haritalama faaliyetleri, Şamandıra ile deniz fenerleri ve kılavuzluk hizmetleri alanı, Deniz çevresi hukuku, Finansal düzenleme ve denetim, Maden kaynakları alanı, İş sağlığı ve güvenliği, Meteoroloji.

²⁵ Act no. 473 of 12 June 2009, Act on Greenland Self-Government. <https://english.stm.dk/media/10522/gl-selvstyrellov-uk.pdf> (erişim tarihi 22.02.2026).

şekildedir: (1) Grönland'ın bağımsızlığına ilişkin karar, Grönland halkı tarafından verilecektir. (2) Birinci fıkra uyarınca bağımsızlık kararı alındığında, Grönland'ın bağımsızlığının hayata geçirilmesine yönelik olarak Danimarka Hükümeti ile Grönland Hükümeti arasında müzakereler başlatılacaktır. (3) Grönland'ın bağımsızlığına ilişkin Grönland Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında yapılacak anlaşma, Grönland Parlamentosu'nun onayına sunulacak ve Grönland'da gerçekleştirilecek bir referandum ile halk tarafından tasdik edilecektir. Söz konusu anlaşma ayrıca Danimarka Parlamentosu'nun onayını gerektirecektir. (4) Grönland'ın bağımsızlığı, Grönland'ın kendi toprakları üzerinde egemenlik yetkisini üstlenmesini ifade eder.²⁶ Kanun'da bir yandan Self-determinasyon hakkından bahsedilmesi, öte yandan ise 21. madde ile Danimarka'nın onayının aranması Grönland'ın bağımsızlığına ve bağımsızlıktan sonra başka bir devlete katılma ihtimaline ilişkin tartışmalara neden olmuştur.

III. GRÖNLAND'IN BAĞIMSIZLIK HAKKI VE BAŞKA BİR DEVLET İLE BİRLEŞMESİ İHTİMALİ

2009 tarihli Kanun'un giriş kısmında Grönland halkının self determinasyon hakkına sahip bir halk olduğu ifade edilmiştir. Uluslararası hukukta self determinasyon hakkı BM Andlaşması²⁷ veya İkiz Sözleşmeler²⁸ gibi önemli ve bağlayıcı andlaşmalarda geçen bir kavram olmakla birlikte kapsamı tarih boyunca tartışılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sömürgelerden bağımsızlık mücadeleleri esnasında sıkça gündeme gelen self determinasyon hakkı özellikle 14 Aralık 1960 tarihinde kabul edilen ve 'Sömürge İdaresi Altındaki Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri' başlığını taşıyan 1514 (XV) sayılı Genel Kurul kararı²⁹ ile birlikte sömürge altındaki halklar için istisna kabul etmeyen bir hak olarak kabul edilmiş ve sömürge altında yaşayan halkların yabancı bir devletin hakimiyetine ve sömürüne tabi tutulmasının self determinasyon hakkının ihlali olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan *Doğu Timor* davasında self determinasyon hakkının "*erga omnes*" karaktere sahip olduğunu vurgulayan³⁰ Uluslararası Adalet Divanı (UAD) *Chagos* danışma görüşünde ise kendi kendini yönetemeyen halkların self determinasyon hakkına sahip olduğunu ve sömürgeci bağımsızlığını talep etme hakkının olduğunu ifade etmiştir.³¹ Uluslararası Hukuk Komisyonu da self determinasyon hakkını emredici kurallar (*jus cogens*) arasında saymıştır.³² Grönland da uzun yıllar boyunca self

²⁶ Act no. 473 of 12 June 2009, Act on Greenland Self-Government, Chapter 8, art.21.

²⁷ Charter of the United Nations, 1 UNTS XVI, 24 October 1945.

²⁸ International Covenant on Civil and Political Rights, 999 UNTS 171, 16 December 1966; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 993 UNTS 3, 16 December 1966.

²⁹ Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (14 December 1960) UN Doc A/RES/1514(XV).

³⁰ East Timor (Portugal v. Australia), Judgment, 30 June 1995, I.C.J. 90, 102, para. 29.

³¹ Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965, Advisory Opinion, ICJ Reports, 2019, para.140-162.

³² ILC Draft conclusions on identification and legal consequences of peremptory norms of general international law (*jus cogens*) 2022, art.23.

determinasyon hakkına sahip kendi kendini yönetemeyen topraklardan (non-self governing territories) biri olarak nitelendirilmiştir. BM Genel Kurulu'nun 1946 tarih ve 66(I) sayılı kararı³³ ile listelenen ve kendi kendini yönetemeyen topraklardan biri olarak kabul edilen Grönland'ın bu statüsü, Danimarka'nın 1953'te Grönland'ı asli topraklarına katması üzerine, yine BM Genel Kurulu'nun 1954 tarihli 849 sayılı kararı ile kaldırılmıştır.³⁴ Ancak Grönland'ın Danimarka topraklarının bir parçası haline getirilmesi süreci Grönland halkının aktif katılımı ile gerçekleşmediği için Grönland halkının self determinasyon talepleri son bulmamıştır. Nitekim önceki bölümlerde de incelendiği gibi Grönland'a zamanla özerk yönetim imkanı tanınmış ve 2009 tarihli Kanun ile hem Grönland halkının self determinasyon hakkı yeniden teyit edilmiş hem de bağımsızlığa erişim ile ilgili özel bir madde konularak Grönland'ın bağımsızlığının mümkün olabileceği teyit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Grönland'ın devri, bağımsızlığı veya bağımsızlıktan sonra başka ülke ile birleşmesi hakkında birkaç ihtimal gündeme gelmektedir.

Birinci ihtimal Danimarka'nın rızasıyla Grönland'ın egemenliğinin ABD'ye devredilmesi ihtimalidir. Böyle bir durum belirli bir miktar para karşılığında olabileceği gibi başkaca bir sebebe dayalı olarak da yapılabilir. Egemen devletlerin kendi toprakları üzerindeki tasarruflarını kısıtlayıcı bir durum uluslararası hukukta kural olarak mevcut değildir. Ancak her toprağın statüsü kendi içerisinde değerlendirilmelidir. Nitekim ABD başkanı Trump Grönland'ı para karşılığında satın alma teklifinde bulunmuş ancak bu teklif Danimarka tarafından reddedilmiştir.³⁵ Oysa ABD geçmişte Danimarka'dan bu şekilde toprak satın alarak ülkesine katmıştır. ABD daha önce 1917 yılında Danimarka'dan para karşılığında Danimarka Batı Antilleri'ni (Danish West

---

https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/1_14_2022.pdf (erişim tarihi 22.02.2026).

³³ UNGA, Res. 66(I), 14 December 1946, A/RES/66(I).

³⁴ UNGA, Res. 849, 22 November 1954, A/RES/849(IX),

³⁵ ABD Başkanı Trump'ın Grönland'a ilişkin açıklamaları uluslararası hukukçular arasında tartışmaya neden olmuştur. Zira Başkan Trump bir yandan uluslararası hukukçular tarafından kuvvet kullanma tehdidi olarak değerlendirilebilecek açıklamalarda bulunmuş diğer yandan da kuvvet kullanmayacağını ifade etmiştir. Kanaatimizce Başkan Trump'ın 22 Şubat 2026 tarihine kadar olan açıklamalarının tümü birlikte değerlendirildiğinde ortada dostane olmayan bir tutum söz konusu ise de kuvvet kullanma tehdidinin varlığından söz etmek henüz güçtür. Zira kuvvet kullanma ihtimaline ilişkin herhangi bir hazırlık söz konusu değildir. Sadece siyasi söylem yoluyla ABD'nin istediğinde her ihtimali değerlendirebileceğine ilişkin açıklamalar vardır ki bu durum ABD'nin ve Başkan Trump'ın genel yaklaşımını yansıtmaktadır. Bu anlamda tartışmalar için bakınız: Louisa Handel-Mazzetti and Marten Zwanenburg, 'The Prohibitions of Threat of Force Revisited: Greenland, Credibility and International Law' (EJIL: Talk!, 26 January 2026) <https://www.ejiltalk.org/the-prohibitions-of-threat-of-force-revisited-greenland-credibility-and-international-law/> (erişim tarihi 22.02.2026). Marc Weller, 'Who Owns Greenland?' (Chatham House, 9 January 2026) <https://www.chathamhouse.org/2026/01/who-owns-greenland> (erişim tarihi 22.02.2026). Kuvvet kullanma tehdidi hakkında geniş bir inceleme için bakınız: Hamza Yüce, Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma Tehdidi (I. Baskı, Oniki Levha Yayıncılık 2024) 48 vd.

Indies) satın almıştır.³⁶ Günümüzde ABD Virgin Adaları (US Virgin Islands) olarak bilinen adalar 1914 yılında Panama Kanalı'nın ABD tarafından işletilmeye başlanmasından sonra stratejik olarak önemli hale gelmiştir. ABD Panama Kanalı'nın güvenliğini sağlamak için Danimarka'ya bağlı olan adaları devralmak istemiş ve Danimarka bu teklifi geri çevirmemiştir.³⁷ Grönland konusunda esasen Danimarka'nın aynı devri yapabileceği düşünülmekteyse de bu durum tartışmalıdır. Zira Danimarka Batı Antilleri'nin devredildiği 1917 yılı self determinasyon hakkının bu kadar gelişmediği, uluslararası anlaşmalara girmedeği ve emredici norm olarak kabul edilmediği bir dönemdi. Oysa günümüz uluslararası hukukunda durum farklıdır. Üstelik bizzat Danimarka'nın kabul ettiği 2009 tarihli Kanun ile Grönland'ın bu hakka sahip olduğu teyit edilmiştir. Bu nedenle her ne kadar egemenlik yetkisi Danimarka'ya ait olsa da self determinasyon hakkına sahip olduğu teyit edilen Grönland halkının rızası alınmadan böyle bir devrin yapılması bu hakkın ihlal edilmesi neticesini doğuracaktır. Öte yandan doğal kaynaklara erişim ve Arktik politikasına katılım imkanı vermesinden ötürü Danimarka'nın rızaen Grönland'ı ABD'ye devretmek istemediği açıktır. Bu nedenle bu ihtimalin gerçekleşmesi şimdilik mümkün görünmemektedir. Ancak aşağıda tartışacağımız ihtimalle birleşmesi ve Grönland halkının talebi durumu değiştirebilecektir.

İkinci ihtimal Grönland'ın bağımsızlığını kazanması ve bağımsızlığını kazandıktan sonra ABD'ye katılmasıdır. Önceki bölümlerde bahsedildiği üzere 2009 tarihli Kanun'un 21. maddesi ile Grönland halkının bağımsızlık sürecini başlatabilme hakkı hüküm altına alınmıştır. Buna göre bağımsızlık yönünde süreç Grönland Hükümeti tarafından başlatılacak, daha sonra Grönland Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında müzakereler yürütülecek, iki taraf arasında varılan anlaşma Grönland halkına referandum yoluyla sorulacak ve anlaşma Danimarka Parlamentosu'nun da onayından geçecektir. Bu ihtimalin gerçekleşmesi durumunda asıl sorun Danimarka Parlamentosu'nun anlaşmayı onaylamaması durumunda ortaya çıkacaktır. Zira Danimarka Hükümetleri aynı zamanda Parlamento'daki çoğunluğu da elinde bulundurmak zorunda değildir. Hatta Danimarka'yı sıklıkla azınlık hükümeti yönetmektedir. Bu durumda da Danimarka hükümetinin parlamentoda destek görememesi ve Grönland bağımsızlık anlaşmasının reddedilmesi söz konusu olabilecektir. Örneğin, muhalefet partilerinin Grönland'ın ABD ile birleşmek için bağımsızlık talep ettiğini ve buna izin verilemeyeceğini ifade etmesi azınlık hükümeti aleyhine bir tutuma dönüşebilir ve anlaşmanın reddedilmesiyle sonuçlanabilir. Ancak böyle kanaatimizce bir durumda da tartışma sona ermeyecektir. Zira 2009 tarihli Kanun'da böyle bir düzenleme olmakla birlikte aynı zamanda self determinasyon hakkından da bahsedilmektedir. Parlamantonun reddi self determinasyon hakkının ihlal edilmesi olarak yorumlanabilecektir. Bu nedenle 21. madde kapsamında getirilen bağımsızlık düzenlemesini usuli bir düzenleme olarak görmek ve self determinasyon hakkının kullanım biçimi

³⁶ Convention between The United States and Denmark, Cession of the Danish West Indies, 39 Stat. 1706, Treaty Series no.629, signed at New York in 1916, entered into force in 1917.

³⁷ Leila Amos Pendleton, 'Our New Possessions: The Danish West Indies' (1917) 2(3) The Journal of Negro History 286.

olarak anlamak daha isabetli gözükmektedir. Böyle bir yorum benimsendiğinde Grönland'ın bağımsızlığını kazanması Danimarka tarafından engellenemeyecektir.

Üçüncü ihtimal ise Grönland'ın bağımsızlığını kazandıktan sonra egemen bir devlet olarak ABD ile birleşmesidir. Bu anlamda tartışmalar Grönland'ın böyle bir eylemde bulunup bulunamayacağı veya Danimarka tarafından bu eylemin engellenip engellenemeyeceği etrafında yoğunlaşmaktadır. Uluslararası hukuk açısından egemen bir devletin kendi egemenliğine son vererek ülkesini başka bir devletin topraklarına katmasını engelleyecek bir kural bulunmamaktadır. Self determinasyon hakkının kullanımı çerçevesinde yapılacak böyle bir katılmanın daha önce bağlı olduğu devlet tarafından da engellenmesi mümkün değildir. Ancak uluslararası hukukta birtakım yazarlarca ileri sürülen objektif rejim (objective regime) ya da objektif statü (objective status) teorisine göre ülkenin kurucu statüsüne dair belgeler bu durumu değiştirebilir.³⁸ Buna göre kurucu belgelerde (ör. andlaşmalar veya anayasa) devletin ülkesini başka bir devlete devredemeyeceğine ilişkin bir kural bulunması ya da böyle bir durumda önceki devlete askeri müdahale hakkı tanınmış olması halinde egemenlik yetkisine istisna getirilmiş ve egemenin yetkileri kısıtlanmış olur. Bu teori kabul edildiğinde Grönland Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasındaki anlaşma ve ülkenin statüsüne dair andlaşmalar kurucu belge kabul edilecek ve bunlarda yer alan bir kısıtlama ihlal edilemeyecektir. Örneğin, bu andlaşmalarda Grönland'ın başka bir devletle birleşemeyeceğine ilişkin bir kural var ise bunun gerçekleşmesi mümkün olamayacaktır. Bu teoriyi kabul etmeyen yazarlara göre ise egemenlik yetkisine böyle bir kısıtlama getirilemez. Bağımsız bir devletin ortaya çıkması halinde artık o devlet egemen eşitler arasına katılır ve egemeni kısıtlayacak bir kural konması mümkün olmaz.

Kanaatimizce baskı ve tehdit altında akdedilen eşitsiz bir andlaşma söz konusu olmadıkça ülkenin kurucu belgelerini dikkate alarak yorum yapmak gerekir. Egemenliğe sınırsız yetki tanımak uluslararası hukuk taahhütlerine de uyulmayabileceğinin kapısını aralamak anlamına gelecektir. Oysa kurucu andlaşmalara da diğer andlaşmalar gibi uyulmalı ve kurucu andlaşmaların ihlalden ötürü devletin sorumluluğu gündeme gelmelidir. Grönland açısından henüz bu andlaşmaların varlığı söz konusu değildir. Ancak Grönland'ın bağımsızlığı halinde kurucu belgeler ve andlaşmalar ortaya çıkacaktır. Bu anlamda Grönland'ın bağımsızlık çerçevesi ve başka devletlere katılım imkanı da bu kurucu belgeler çerçevesinde değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Arktik bölgesinin ticari ve potansiyelinin anlaşılmaya başlandığı yıllar olan 1945'ten beri ABD Grönland'ı topraklarına katmak istemektedir. Bunun için de Danimarka'ya çeşitli dönemlerde teklifte bulunmuştur. Zira ABD daha önce de Rusya'dan ve Fransa'dan toprak satın aldığı gibi Danimarka'dan toprak satın almıştır. Günümüzde ABD Virgin Adaları olarak bilinen topraklar

³⁸ Francesco Salerno, 'Treaties Establishing Objective Regimes', in Enzo Cannizzaro, (eds), *The Law of Treaties Beyond the Vienna Convention*, (Oxford University Press 2011), 225.

Danimarka tarafından ABD'ye satış yoluyla devredildiği için ABD Grönland için de aynı devrin yapılmasını talep etmektedir. Danimarka ise bu teklife olumlu bakmamaktadır. ABD ise Grönland'ı alma hedefinden vazgeçmeyecektir. Zira Grönland hem doğal kaynakları hem de Arktik bölgesine olan yakınlığı nedeniyle ABD açısından askeri ve ticari öneme sahiptir. Danimarka'nın tavrı karşısında gündeme diğer bir seçeneğin gelmesi de kuvvetle muhtemeldir. Bu seçenek de Grönland'ın bağımsızlığını kazanması ve daha sonra ABD ile birleşmesi seçeneğidir. Nitekim Grönland 1978'den günümüze öz yönetime ilişkin kanunlar çerçevesinde yönetilmiş ve 2009 tarihli Grönland Hükümeti Kanunu'nda Grönland'ın bağımsızlık hakkı açıkça teyit edilmiştir. Bu düzenlemeye göre self determinasyon hakkına sahip olan Grönland bağımsızlığa giden süreci başlatabilir. Ancak mevzubahis süreç Grönland makamları ve Danimarka makamlarının ortak onayı ile sürdürülüp neticelendirilebilir ve böylece Grönland bağımsızlığını kazanabilir. Grönland'ın bağımsızlığını kazanması halinde ise başka bir devlet ile birleşip birleşmeyeceği tartışmalıdır. Zira 2009 tarihli Kanun Grönland'ın bağımsızlığının Danimarka Parlamentosu tarafından onaylanması şartı getirmiştir. Bu anlamda Grönland'ın kurucu statüsünü ortaya koyacak anlaşmalar ve belgeler böyle bir birleşmeyi yasaklıyor olabilir. Danimarka ancak bu şart ile Grönland'a bağımsızlık vermek isteyebilir. Klasik teori egemenlik hakkının kısıtlanamayacağını ve başka bir devlet ile birleşmenin egemenin münhasır yetkisinde olduğunu iddia etmekteyse de Grönland'ın kurucu statüsüne ilişkin anlaşmalar ve belgeler ile getirilen kısıtlamaların dikkate alınması gerekmektedir. Zira bağlayıcı kurucu metinler Grönland'ın da onayı ile ortaya çıkacak olan ve egemenin rızasıyla oluşacak metinlerdir. Baskı ve tehdit altında kabul edilen metinler olmadıkça egemenin bu metinler aracılığıyla kendi yetkisine kendi rızası ile sınırlama getirdiği kabul edilmelidir. Aksi halde hukuk güvenliğinden bahsetmek mümkün değildir.

KAYNAKÇA

Ackrén M, 'Referendums in Greenland – From Home Rule to Self-Government' (2019) 19 *Fédéralisme Régionalisme* <https://popups.uliege.be/1374-3864/index.php?id=1892> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Act No 473 of 12 June 2009 on Greenland Self-Government <https://english.stm.dk/media/10522/gl-selvstyrellov-uk.pdf> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Act No 577 of 24 June 2005 Concerning the Conclusion of Agreements under International Law by the Government of Greenland <https://english.stm.dk/media/10520/fogl-circular-note-regarding-the-authorisation-arrangement-2005.pdf> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Charter of the United Nations (adopted 26 June 1945, entered into force 24 October 1945) 1 UNTS XVI.

Convention between the United States and Denmark for the Cession of the Danish West Indies (signed 4 August 1916, entered into force 31 March 1917) 39 Stat 1706.

Constitution of Denmark (adopted 5 June 1953) https://www.constituteproject.org/constitution/Denmark_1953 erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Crawford J, 'The Criteria for Statehood in International Law' (1977) 48 *British Yearbook of International Law* 119.

Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (14 December 1960) UNGA Res 1514(XV).

Defense of Greenland: Agreement Between the United States of America and the Kingdom of Denmark, 27 April 1951. Avalon Project, Yale Law School, 1951. https://avalon.law.yale.edu/20th_century/den001.asp erişim tarihi 22 Şubat 2025.

East Timor (Portugal v Australia) [1995] ICJ Rep 90.

Gad UP, 'Post-Colonial Identity in Greenland?: When the Empire Dichotomizes Back – Bring Politics Back In' (2009) 8(1) *Journal of Language and Politics* 136.

Göcke K, 'The 2008 Referendum on Greenland's Autonomy and What It Means for Greenland's Future' (2009) 69 *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (ZaöRV)* 105.

Greenland Home Rule Act (Act No 577 of 29 November 1978, entered into force 1 May 1979) https://www.cvce.eu/en/obj/home_rule_act_of_29_november_1978_entered_into_force_on_1_may_1979-en-541d1d6c-e3e9-4b81-b844-d95679e2e304.html erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Heinrich J, 'Greenland: From Colony to Self-Government, 1721–2021' in A Howkins and P Roberts (eds), *The Cambridge History of the Polar Regions* (Cambridge University Press 2023) 487.

ILC, 'Draft Conclusions on Identification and Legal Consequences of Peremptory Norms of General International Law (Jus Cogens)' (2022) UN Doc A/CN.4/L.967 https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/1_14_2022.pdf erişim tarihi 22 Şubat 2025.

International Covenant on Civil and Political Rights (adopted 16 December 1966, entered into force 23 March 1976) 999 UNTS 171.

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (adopted 16 December 1966, entered into force 3 January 1976) 993 UNTS 3.

Jensen JA, 'The Position of Greenland and the Faroe Islands Within the Danish Realm' (2003) 9 *European Public Law* 171.

Larsen FB, 'The Quiet Life of a Revolution: Greenlandic Home Rule 1979–1992' (1992) 16(1–2) *Études/Inuit/Studies* 199.

Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965 (Advisory Opinion) [2019] ICJ Rep 169.

Legal Status of Eastern Greenland (Denmark v Norway) (Judgment of 5 April 1933) PCIJ Rep Series A/B No 53.

Handel-Mazzetti L and Zwanenburg M, 'The Prohibitions of Threat of Force Revisited: Greenland, Credibility and International Law' (EJIL: Talk!, 26 January 2026) <https://www.ejiltalk.org/the-prohibitions-of-threat-of-force-revisited-greenland-credibility-and-international-law/> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

Weller M, 'Who Owns Greenland?' (Chatham House, 9 January 2026) <https://www.chathamhouse.org/2026/01/who-owns-greenland> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

McGlynn EM, 'An Introduction to the History of Greenland' (1954) 45 *The Social Studies* 141.

Pendleton LA, 'Our New Possessions: The Danish West Indies' (1917) 2(3) *The Journal of Negro History* 286.

Rud S, *Colonialism in Greenland: Tradition, Governance and Legacy* (Springer Nature 2017).

Salerno F, 'Treaties Establishing Objective Regimes' in Enzo Cannizzaro (ed), *The Law of Treaties Beyond the Vienna Convention* (OUP 2011) 225.

Senese S, 'External and Internal Self-Determination' (1989) 16(1) *Social Justice* 19.

The Greenland-Danish Self-Government Commission, *Report on Self-Government in Greenland: Executive Summary* (April 2008) <https://arcticgovernance.custompublish.com/the-greenland-danish-self-government-commissions-report-on-self-government-in-greeland.4633171-137746.html> erişim tarihi 22 Şubat 2025.

UNGA Res 66(I) (14 December 1946) A/RES/66(I).

UNGA Res 849(IX) (22 November 1954) A/RES/849(IX).

Yüce H, *Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma Tehdidi* (1. baskı, Oniki Levha Yayıncılık 2024).